



Työikäisten ja ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin edistämisen ja ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2024–2025

Turun kaupunki



Kaupunkistrategia Turku 2030-luvulla

- Lisäämme hyvinvointia yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Tarttumalla ajoissa yksinäisyyteen, mielen voimavarojen riittävyyteen, syrjäytymiseen ja muihin elämänlaatua heikentäviin ilmiöihin saavutamme isoja inhimillisiä ja taloudellisia hyötyjä. Turku on kaikkia turkulaisia varten.
- Panostamme hyvinvointia tukevaan ennaltaehkäisevään työhön ja toimimme tiiviissä yhteistyössä hyvinvointi-alueen korjaavien palveluiden kanssa.



Kunnan lakisääteiset vastuut

- **Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015)**
- Kuntien keskeisiä tehtäviä ovat päihdeolojen seuranta ja niistä tiedottaminen, tiedon tarjoaminen väestölle ja yksityisille henkilöille, osaamisen vahvistaminen sekä kunnan eri hallinnonaloilla tehtävän ehkäisevän päihdetyön yhteensovittaminen muiden keskeisten toimijoiden kanssa.
- Kunnan vastuulla on edistää ehkäisevää päihdetyötä eri hallinnonaloilla.
- Turku on nimennyt ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevan lain mukaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan toimielimeksi, joka vastaa lakisääteisten ehkäisevän päihdetyön tehtävien järjestämisestä kunnassa.



Mitä on ehkäisevä päihdetyö?

- Osa terveyden ja hyvinvoinnin johtamisen kokonaisuutta sekä kunnan talouden ja toiminnan suunnittelua.
- Laaja-alaista, tavoitteellista ja kohderyhmien tarpeet huomioivaa.
- Perustuu paikallisen tilanteen seurantaan ja arviointiin sekä vuorovaikutukseen eri toimijoiden kesken. Siinä hyödynnetään tieteelliseen näyttöön ja hyviin käytäntöihin perustuvia menetelmiä.
- Toteutuu kaikkien ikäryhmien kohdalla riskiryhmiä unohtamatta, ja kuntalaisten osallisuudesta on huolehdittava esimerkiksi mahdollistamalla järjestöyhteistyö, hyödyntämällä kokemusasiantuntijuutta ja käyttämällä asukas- ja asiakasraateja.
- Kuntalaisten suojaavien tekijöiden vahvistamista ja riskitekijöiden ehkäisemistä.
- Ammattilaisten ammattitaidon vahvistaminen ehkäisevään päihdetyöhön liittyvissä teemoissa.



Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö – työikäiset

- Aikuisille kohdennettua ehkäisevää päihdetyötä ovat päihteiden, nikotiinituotteiden ja rahapelaamisen puheeksi otto, tiedon jakaminen päihteiden haitoista, mielen hyvinvoinnin vahvistaminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen ja yksinäisyyden ehkäisy, mielekkään vapaa-ajan mahdollistaminen sekä päihteettömän kulttuurin vahvistaminen.
- Terveellisillä elintavoilla on yhteys ja vaikutus mielen hyvinvointiin. Terveellisten elintapojen edistäminen on tärkeää paitsi perinteisten riskitekijöiden myös mielen-terveyden kannalta kaikissa elämänkaaren vaiheissa.



Ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyö – ikääntyneet

- Vahvistetaan suojaavia tekijöitä ja ehkäistään riskitekijöitä.
- Järjestetään mielen voimavaroja vahvistavia tapahtumia, luentoja, infoja ja kampanjoita.
- Tarjotaan monipuolisesti vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia.
- Osallistetaan ikääntyviä mukaan heille suunnatun toiminnan suunnitteluun.
- Tarjotaan puitteet yhteisölliselle toiminnalle. Yhteisöllisyys vähentää koettua yksinäisyyttä ja lisää hyvinvointia.





TURKU

Työikäisten ja ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin vahvistamisen ja ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma vuosille 2024–2025.

Turun kaupunki

ALATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	MITTARIT
Lisätään aikuisikäisten kuntalaisten tietoa ja tietoisuutta mielen hyvinvoinnin merkityksestä ja vahvistamisesta sekä päihteiden käytön haitoista.	Tarjotaan työikäisille ja ikääntyville mielen hyvinvointia sekä ehkäisevää päihdetyötä tukevia luentoja ja koulutuksia ja tapahtumia vähintään kaksi kertaa vuodessa.	Hyte-tiimi Yhteisöllisyyden kärkihanke	Osallistujamääräprosentin seuranta Palautteet/kyselyt Päihdetilannekysely Terve Suomi -kyselyt
	"Enemmän kuin työsuhde" -pilotti Työpisteen tuotannossa. Vahvistetaan pitkäaikais-työttömien kokonaishyvinvointia liikunnan, kulttuurin ja mielen hyvinvoinnin toimenpiteillä.	Yhteisöllisyyden kärkihanke yhteistyössä kulttuurin kärki-hankkeen kanssa.	Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen "ABC-ohjelma mielen hyvinvoinnin edistämiseen" -tutkimus.

ALATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	MITTARIT
Tarjotaan tukea vanhemmuuteen.	Vanhemmuutta tukevat ja vahvistavat luennot	Yhteisöllisyyden kärkihanke / Hyvän mielen Turku	Osallistujamäärä ja kerätyt palautteet
Tarjotaan mahdollisuudet sekä puitteet liikkua monipuolisesti, ja liikuntaryhmiin viedään mielen hyvinvointia tukevia sisältöä.	Liikuntapalveluiden työikäisille järjestettyihin Liikkeelle-liikuntaneuvonnan ryhmiin viedään mielen hyvinvointia tukevia sisältöä. Senioriranneke 65 vuotta täyttäneille turkulaisille. "Liiku henkesi edestä" -kampanja. Edullinen neljän kuukauden kausituote saatavilla kaikille turkulaisille.	Liikuntapalvelut Yhteisöllisyyden kärkihanke / Hyvän mielen Turku	Liikkeelle-ryhmien osallistujamäärät Mielen hyvinvoinnin osioista saatu palaute Terve Suomi -kysely
Turun alueiden asukkaille tarjotaan lähipalveluna kokonaisvaltaista hyvinvointia vahvistavaa sisältöä.	Alueolohuoneissa järjestetään mielen hyvinvointia tukevaa toimintaa sekä kulttuuri- ja liikuntahyvinvointia. Kirjastoautokiertue tuo kulttuuria ja taidetta lähioihin	Yhteisöllisyyden kärkihanke ja kulttuurin kärkihanke yhteistyössä Kirjastopalvelut	Osallistujamäärä ja kerätty suullinen palaute

ALATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	MITTARIT
Hyödynnetään moniammatillista osaamista aikuisikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi.	Turkuun perustetaan poikki-sektorillinen mielen hyvinvoinnin edistämisen työryhmä, jossa edustettuina kunta, Varha ja kolmas sektori.	Hyte-tiimi	Päihdetilannekysely Terve Suomi -kysely PUHTI-raportti PYLL-raportti Muokattu Hyvän mielen kunta -tarkistuslista
	Turku jatkaa yhteistyötä kansainvälisen Age-Friendly Cities -verkoston kanssa.	Hyte-tiimi	Päihdetilannekysely Terve Suomi -kysely PUHTI-raportti PYLL-raportti

ALATAVOITE	TOIMENPITEET	VASTUUTAHO	MITTARIT
Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuus osallisuuteen ja yhteisöllisyyteen.	Kuntalaisten osallistaminen huomioidaan erilaisten tilaisuuksien ja toimintojen suunnittelussa, hankkeissa jne. (esim. Asukasbudjetti).	Hyte-tiimi	Osallistujamäärät Kuntalaisilta kerätty palaute
	Järjestetään yhteiskehittämistilaisuuksia niin nuorille aikuisille, työikäisille kuin ikääntyville.	Hyte-tiimi Yhteisöllisyyden kärkihanke / Hyvän mielen Turku	Osallistujamäärät Kuntalaisilta kerätty palaute
	Alueolohuoneiden yhteisöllistä toimintaa kehitetään ja lisätään niin, että jokaisella suuralueella on mahdollisuus osallistua toimintaan. Mahdollistetaan yhteisölliset kohtaamiset.	Yhteisöllisyyden kärkihanke / Hyvän mielen Turku Hyte-tiimi	Osallistujamääräprosentin seuranta Olohuoneiden määrä eri suuralueilla Tapahtumien määrä olohuoneissa
	Tuetaan paikallisten järjestötoimijoiden aikuisväestölle suunnattua toimintaa toiminta-avustusten muodossa.	Hyte-tiimi	Toiminnan vaikuttavuuden mittaristo avustettaville järjestöille



Kuvat: s.1 Turun kaupunki / Seilo Ristimäki, s. 2 Turun kaupunki / Arto Takala, s. 3 Turun kaupunki / Antero Lynne,
s. 4 Turun kaupunki / Esko Keski-Oja, s. 5 Turun kaupunki / Kari Vainio, s. 6 Turun kaupunki / Arto Takala